

P III 89

Nr. 4

13

727

15 JUL 1918

1 DECEMBRIU 1869.

ALBINA PINDULUI.

LITERE, ȘTIINTE ȘI ARTE

22 OCT 2019

BIROUL GAZETEI :

în Bucuresci, Pasagiul Român, despre Grădina Stării. — Ese de două ori pe luna. — Abonarea se face pe un an întreg.

PREȚUL PE UN AN :

pentru capitala este 20 lei noi ; pentru județe, 22 lei noi ; pentru străinătate 12 fiorini. — Scrierile nefrancate nu se primesc.

S U M A R

Asrael, poemă de Gr. H. Grăndea.
 Viața lui George Asachi din *Curierul de Iasi*.
 Cuvîntul lui Ștefan cel Mare ținut pe patul morții de G. Asachi.
 Dor de muzică, improvizatie de Gr. H. Grăndea.
 Căntece din Macedonia culese de D. Fotianu.
 Un vis de G. Ionescu Munte.
 Români, a vöstră sörta ! de L. Puscaru.
 Plecarea Argonauților pentru cucerirea tunsurei de aur, de Apoloniu din Rodos.

Notă biografică de Gr. H. Grăndea.
 Danțul morților, studiu de Saint Marc Girardin.
 Notă biografică de Gr. H. Grăndea.
 Corsorul celor șcece din Venetia de Victor Hugo.
 Cleopatra de George Sand.
 Edip la Muntele Citeron de Ballanche.
 Elegii la Tirza de Lord Byron.
 Notă asupra acestor poesii de G. Bărrera.
 Dicționar grotesc de V. Alesandri.
 Noutăți.

BUCUREȘCI. — TIPOGRAFIA LUCRĂTORILOR ASOCIAȚI, PASAGIUL ROMÂN.

Bibl. Univ. Cluj

803-1004

ALBINA PINDULUI

REDACTOR : GR. H. GRANDEA

A S R A E I .

Amici mei, e dulce a voastră mângăiere!
Ca un balsam adorme cumplita mea durere,
Dar când se redescăptă, ca șerpele lovit,
Ea îmi sfășie sinul plâpând mult mai cumplit.
Lăsați-me în pace, lasați-me să plâng,
Și dor, și chin, și gemet, în peptu'mi să le strâng.
Ați nu mai e puțință să aflu vindecare
D'asemenea durere, de cruntele ei ghlare,
De cât atunci când bradul, suflat de asprul vînt,
Va suspina ca cobia pe tristul meu morînt.

Când am perdut credința, ce vreți să fac în lume?
Să pribegesc în noapte ca umbra fără nume?
Credință, Datorie, voi singure faceți
Să suferim calvarul acestel aspre vfeți
Făclia voastră sântă, iudată ce se stinge,
Un întunecec sumbru tot sufletul înduce.
Abandonat d'a voastră conducătoare stea
Fatalitatea 'ntinse asupra'mi mâna sa;
Vețut-am adierca'i treptat cum oflesce
Edemul de flori albe ce 'n suflet înflorează
Sintțit-am apăsarea'i ca cum m'ar fi isbit
Al resbunărei' űnger cu trăsnetul cumplit.

Amici mei, d'atuncea simț negru gol în suflet
Și șerpi îndoielei mișcând plâpându'mi cuget.
Durerea și desgustul ce simț acum de viață,
S'a 'ntins pe al meu suflet ca un lînțol de ghiță,
S'au amorțit într'însul tot ce e pur și sânt,
În cât ați simț tu mine abisu-unul morînt.
Urechia către sinu 'mî inclin câte o dată,
Sperând n'auț o voce că 'mî țice : „Iată, Iată!
„Tu nu ai murit încă! „, dar vai! n'aud nimic
De cât, ca ris sarcastic, al inimel tic-tic.

Vrënd a umplea abisul noptos ce e în mine,
Acel abis ce lasă credința după sine,
Ce n'am svirlit într'însul! Dar nu 'i am dat de fund,
Mult mai facil se umple Atlanticul profund,
De cât un suflet care credință nu mai are;
Mult mai facil se 'ufrină a mărilor turbare,
De cât ai îndoielei șerpi vii ce mușc moreu,
Precum odinioră mușcau din Prometeu
Vulturi lui Jupiter. Asemenea viață
E un blăstem ce face p'un demon chfar de 'nghiață.

Ca să înfrin durerea o ții, ce n'am făcut!
Cumpiile gândirei mereu le-am strebătat.
A omului problemă, a sufletului sortă
Am cercetat : abisul în negura lui portă
Ascunsă veritatea și scopu'mi pe pămînt.
Tot ce-am aflat e lampa ce arde pe morînt!
Nemulțumit atunci 'mî am blăstemat ființa,
Pe cei ce 'mî au dat țile, dar vai! nu și credința
Că n'aș fi jucărie a orbeii întimplări,
A unui țeu ce ride de lacrimi și oftări.

Dar cine să exprime durerea fără nume
Ce am simțit atunci, când am vețut în lume
Că viața e o scenă în care joc mereu
Comediani cu name de Bine și de Reu,
Și unde cel din urmă victoria reportă,
Căel ast-fel o volesce nestrămutata sortă!
Acele mari cuvinte ce lumea cărmuiesc,
Și ții ore ce sînt ele? Șciți voi ce prețulesc?
Virtutea e o mască; morala, o lîmără;
Credința e sclavie; religia, viperă!
Vețut-am mersul lumel val! și ain înțeles
Că ea se mișcă numai din crudul interes.
Un țeu adoră lumea și lui mereu se 'nchină
Și űngeri din ceruri și űmeni din tină
Din pântecu'i se nasce acel sublim amor
De patrie, de sânge, de legi, de creator.
Lui, toț 'i se 'nchină : marturul și eroul,
Soția și amanta, părintele și fiul.
Acesta 'i Egoismul, unicul Dumnețcū
Ce lumea o guvernă etern cu sufletu seū.

Lui dar 'i se cuvine a lumel adorare,
Lui candeli și țânăse să fume pe altare,
Lui fruntea să se 'ncline, lui imue să cîntați,
Căci pe adevăratul Iehova 'i lăudați.

Aci ajuns cu mintea m'am desgostat de mine,
De Dumnețcū, de lume, de tot ce e în fine,
Și ca să 'nec desgustul, setos m'am aruncat
În brațele plăcerei. Mereu am căutat
Ca să 'mî sfăram argilul, o miseră ființă,
Spre a curma odată acesta existință
În care vai! nu aflu de cât venin amar.
Nu vreaș ca pîn' la drojii să beaș acest pahar.
Când sufletul în mine striga, dorind amore,
În brațele bacantel, în cupa spumătoare,
Am vrut să'i înec vocea. Când el ceria un țeu
La care să se 'nchine, atunci isbind mereu

Cu desperare sinu'mi, în umbrele altare
Am alergat; acolo cădeam cu turburara
La săntele icône! Dar tôte îndeșert,
Căci rușele piôse, al înnelor concert,
Religiôsa pompă, vai! chiar și suvenirea
Că am creștut o dată, nu 'mî aș mișcat simțirea.
Nesimțitor ca pētra de care fîm isbeam
Arjēnda frunte, ochi în sus și îndreptam,
Și nu vedeam nimica de cât un cer d'aramă
Ș'un idol surd pe care în van aci îl chlamă
Stupidul om în vîntul durerilor perdut.
O rașă de credință ah! de s'ar fi putut
Acum să mai lucescă în calea vîșteș mele,
Spre ea să înalț ruga în rîvorile rele,
O stea conducătoare, — așî da. . . dar vai! ce țic ?
Aci, în cer, în iaduri, eū nu mai am nimic.
Am sfărămat idolul, creștēnd că veritatea
Îmî va reda balsamul ce dă divinitatea.

Cum așî voi acuma copil ca să mai fiū !
Atunci vedeam în ceruri pe Dumneșeū cel viū,
Cum așî un măr de aur și rumenit de sōre
Îl veș că tîm suride din frunța plāngătoare.

Amici mei, acuma vedeți că nu mai sînt
De cât un mort ce umblă să aște un mortut.
Vreți voi a mea scāpare? Aștați'mî o femeie
Frumosă și matură, p'al cărei chip scîntă
Amorul, voluptates și rodiu 'nflorit,
Cum 'mî a plăcut să fie femeea ce-am dorit:
Vestală în iubire, bacantă în plăcere,
Cu sufletul de flacări, cu inima de mîere.
Aștați-o și punciți-o să 'mî cānte la clavier
Din artele cari m'aruncă în delir.
Ș'atunci cānd al meu suflet n'o mai simți durere,
Cānd, fărmeacat d'armonii, de grații, de plăcere,
Va tremura ferice; atunci cānd ochi mei
S'or desfăta cu sete de carmenile ei, —
Atunci un glonț în frunte și creeri să 'mî sară,
Dānd dracului o viață atāta de amară.

Gr. H. Graudea

GEORGIU ASACHI

Unul din veterani Regenerărei Roimānilor a
încetat. Fie 'i țerāna ușorā și memora eternā !
Iecā o notă biografică pe care o estragem din
Curierul de Iași :

Georgiū Asachi este nāscut la Herța, tîrgușor
în Moldova de Sus, la anul 1788 martiū 1,
șioa S-tei Docie, omonimā cu Dakia saū Dacia,
pe care el a ilustrat-o prin balada *Docia și
Traian*.

Părintele lui Georgiū care după mōrtea so-

șiei seale, a intrat în tagma călugărescā cu nume
de Leon, bărbat înveștat, aprețuind o educație
clasică pentru crescerea fiilor, s'a născut
cu familie sa la Leopold în Galiția. Din etatea
de 9 ani, Georgiū a urmat acolo cursul studiilor,
în limbele Polonă, Latină și Germană, și
la 1804 l'a încheiat la Universitate, căpătānd
și gradul de Doctor în filosofie.

Dar tot-o-datā el s'a aplicat la specialitatea
îngineriei civile, și în etate de 17 ani a căpătāt
diploma de inginer și arhitect. Inturnāndu-se
la Iași, el s'a aplicat în lucrările artei sele.

O grea pătîmire, urmată după friguri îndelungate,
l'a îndatorit, dupe consultul doctorului
Belter, a schimba clima. Drept care, în luna
august 1805, a călătorit la Viena, unde a urmat
studiul înaltelor matematici sub direcția
celebrului astronom Burg, care fu de Napoleon
I distingat pentru calculul tablelor lunare,
atāt de folositoare navigației.

Dar aceste studii furā intrerupte de invazia
Franceșilor și bătălia de la Austerliț, dîșā
a treii Imperii, între Napoleon I, Imperatorul
Rusiei și al Austriei. După restatornicirea pācei,
Asachi a urmat la Viena studiile matematici și
pictura pînă în anul 1809.

În aceā epocā, Moldova era ocupată de armia
rusiană, și admiralul Ciceagof supra comandantele
ei, prin intervenția părintelui lui Asachi, a fost
propus acestuia în corpul inginerilor post cu
gradul de locotenent; dar el preferānd înveștatura
clasică în loc de a se înturna în țera sa, a
purces la Roma, unde s'a aplicat la studiul
Arhiologiei și al limbei Italiene, în care a
publicat mai multe compuneri, între cari și
Sonetul inserat în diarul oficial «Il
Campodoglio» No. 154, după care societatea
literară din Roma l'a admis de membru
extraordinar.

La anul 1812, cānd Napoleon I a întreprins
a sa mare expediție în Rusia, Generalul Miollis
comandantul garnisonii franceze din Roma, a
îndemnat pe Asachi a se înturna în Moldova,
unde, dupe țicerea sa, armia francezā avea din
Rusia să trecā spre a restatornici Imperiul
antic al Daciei.

Acestā idee a electrisat pe Asachi, dar cu
înturnarea sa la Iași, a aușit despre memorabila

catastrofă în Rusia, și în loc de francezi a aflat pe principele Scarlat Calimachi, conșurat de o cătă de fanarioți, cari, în mândria lor, desprețuiau tot simțimentul de naționalitate Română, și Asachi se veđu străin în patria sa. Tôte dre-gătările erau coprinse de greci. Pe una numai nu puteau pune mâna, adică: pe aceea de hotărnicii de moșii impresurate, și care cerea nu numai cunoscința limbei române ci încă și des-cifrarea vechilor documente.

Asachi se folosi de acestă înconșurare spre a espune nevoia ca hotarnici, chiar pentru al lor propriu interes, să aibă cunoscințe geodesice. O asemenea propunere s'a adoptat, și Asachi fu numit la 1813 profesor de sciințe teoretico-practice ale artei de inginer; spre acest scop, cu tôte greutatea termenelor tehnice, el a compus pentru antea dată în limba română un curs de matematică, și anume: Aritmetica, Algebra și Geometria. L 1817 Asachi a organizat pe a sa cheltuală un teatru de societate în salonul hat-manului Costachi Ghica.

Revoluția grecescă din anul 1821, care s'a fost născut în Moldova, se făcu lăganul libertăței Elene, unde se formase comitanți cari se răspândia peste tôte Turcia, și crudițe făp-tuite de cetele grecilor numiți Eteriști, a ocăsiat emigrarea a celei mai mari părți din locuitorii. Asachi de asemenea a urmat acestui po-voiu și s'a refugit în Basarabia.

Dupe ce Turcia, prin conșurul de la Laibah, s'a autorisat a infrina rescóla Grecescă, aice propusă, în cât astă țără a fost lăganul renas-cerel Elene, Pórta a numit de Domnitor pe Ión Sandu Sturza, care chiâmă pe Asachi și'l rindui Agent diplomatic al Moldovei la curtea din Viena. În curs de 5 ani al petrecerel sele în aceea capitală, el avu norocirea a descoperi în mai multe politii ale Galiției, hrisóve d'ale Dom-nilor Moldovei pe cari Mitropolitul Dorofteiu în anul 1687, le-a fost luat cu sine în Polonia, unde se refugise în cursul resbelului regelui Polon, Ión Sobieschi.

La acestă ocasie Asachi a avut norocire de a cumpera documente originale, cari adevériaú că călugări Greci al Monastirei Trei Ierarhi, și-au fost apropiat de una sută cinc-șeci ani, veniturile unor trei moșii pe cari Prințul Vasile-

Lupu le-a fost dăruiit Academiei de el fundată în coprinsul acelei Monastiri asemenea de el fă-cută. Asachi în a sa însușime de Referendar saú Director al scólelor a deschis un proces că-lugărilor greci, care durase pînă în 27 martiu 1846, în cât dupe acel îndelungat period scó-lele au reintrat în proprietatea acelor moșii: Tomașeni, Agiudeni și Răchiteni, situate în dis-trictul Roman, și a edificiiilor dăruite de Prințul Vasile-Lupu, și pe cari călugări Greci și le-a fost însușit. Către care moșii, prin ingrijirea și stă-ruința lui Asachi, se adaoșeși Băleni, cari tus-patru moșii sunt unica proprietate a scólelor publice.

Asachi în a sa însușime de Referendar saú Director al scólelor, a secuestrat o parte din casele Monastirei, unde în dată a deschis scóla primară.

În coprinsul acestei Monastiri s'a statornicit și colegiul în care D. Georgiu Săulescu, predă antea dată Gramatica și Filologia Română de el compusă. În curgerea anilor 1829 — 1831, Asachi s'a ocupat la București și la Petersburg, ca secretar al Comitetului Ad-hoc, de redacția Constituției politice a Moldovei, cunoscută sub nume de «Regulamentul Organic,» care a re-introdus în țără Guvernul r-representativ și care în mare parte a servit de basă la facerea Con-venției din 7 (19) august 1858.

La 1831, el fu numit Arhivist de stat și se ocupă cu culegerea documentelor vechi, privi-tóre la drepturile țerei; la 1829, pe când Presa era în fasce, găsindu-se numai la Mitropolie un tesc pentru cărți bisericesci, și pe când locui-torii țerei nu aveaú alt mijloc de a afla ce se petrece în afară, dar chiar și în ántru, de cât vestile din gură în gură, el a fost care cel ánt-eú a avut inspirația și curagiul dintre toți a lua inițiativa și de a pune mâna pe stindardul Presei, fondând aceea ántelú fõe periodică intitu-lată: «*Albina Română,*» urmată de *Patria,*» care a continuat 33 ani, și Buletinul Oficial al Guvernului. La 1839 el a instituat Conservato-rul Filarmonic, ai cărui elevi au putut cu succes reprezenta romănesce opera Norma. Între multe alte opere teatrale, de el prelucrate, cari fură reprezentate în teatru de societate și în cel pu-blic, el mai adaoșe ale sele originale compunerii,

precum dramele naționale : Petru-Bareș, Elena-Dragoș și Turnul Butului, comediiile : Pedagogul și Țigani la ocazia eliberării lor de sclavie, etc. El a dat la lumină din istoria Patriei mai multe broșuri ilustrate de tablone litografice, și sfoa periodică «Icoana Lumei» însoțită cu stampe, un atlas Geografic, un tablou istoric, lucrări cari au contribuit la deșteptarea spiritului național și la răspândirea cunoștințelor folositoare, dintre cari n'a lipsit și acele pentru tragerea nămolului Român, și prin fundarea unei întregi fabrici de hârtie pe a sa mică proprietate, antica Petrodava, a deșteptat industria națională, însă și dărâmarea stărei sale financiare.

Pentru a da la străin o idee despre istoria țerei, el a tradus și a publicat în limba franceză, Nuvelele Istorice ale României, o culegere a Poesiilor sale, compuse dupe regulile Prozediei, care le-a adoptat la caracterul limbii, și mai multe Fragmente originale în limba Italiană, Franceză și Germană. Imperatori Rusiei, Austriei și Turciei l-au onorat cu ordinele lor respective.

El era membru al Academiei din Roma, al societății Scandinave, al artelor frumoase din Austria, și al Societății de agricultură Română.

Către acestea se cuvine a adăogi că pe lângă cunoștința limbii mame, Asachi cunoștea pe cea Polonă, Rosiană, Latină, Germană, Italiană, Franceză și cea Englesă.

CVINTUL CEL DIN URMA AL LUI ȘTEFAN CEL MARE
DOMNUL MOLDOVEI, CĂTRE FIUL SĂU BOGDAN ÎN ANUL
1503.

Moldova a avut în timpurile vechi bărbați însemnați atât prin vitejie, cât și prin înțelepciune adincă, politică și legislativă, așa că prin acelea au învins însemnată asupra stărei politice a Europei resăritene.

Alesandru cel Bun (1401—1433), acest Numa al Moldovenilor, în decursul unei Domnii fericite de 32 de ani, a fost organizat țera, ce abia se împoporase din nou dupe prădările barbarilor. Acest Domn a dat țerei sale legi, și a așezat Ierarhia ei bisericească neatrnată, și prin numeroase așezăminte bisericești, a înșulat lo-

cuitoarelor simțeminte religioase și patriotice, prin care a nălțat foarte mult puterea morală a poporului său.

Fiind Moldova în chipul acesta așezată și întărită înătru prin legiuiri înțelepte și administrație regulată, avea trebuință a și statornici legăturile și referințele din afară către Polonia și către Ungaria, cari țeri vecine erau resboinice, puternice, și se certa în sine care de care să și câștige drept de apărare (protecția) Moldovei; tot-o dată avea trebuință să se asigureze contra pericolelor neapărate, de cari era amenințată totă creștinimea prin armele Sultanului Mahomed al II, al căruia scop mare era să înființeze o Imperație universală turcască.

Acastă sarcină grea era menită lui Ștefan al IV (1456—1503), care prin eroicele sale fapte și-a câștigat nume de Ștefan cel Mare. El înțelept în politică, și cel mai însemnat conducător și comandator de oște, și cel mai viteț în vechiul său, prin numeroasele învingeri, repurtate asupra tuturor puterilor vecine (precum : asupra lui Matei Corvin, regele Ungariei, asupra lui Radul, Domnul României, asupra lui Albert, regele Poloniei, asupra Sultanilor turcești în două rânduri, asupra Tătarilor în mai multe rânduri), a întemeiat și a păstrat neatrnată și mărirea țerei sale în decursul unei domnii de 47 de ani.

Ștefan, dupe ce a înfrinat pe dușmani săi cei dinătru, și-a întors armele asupra Turcilor și Tătarilor. Învingerile repurtate asupra acestora l-au câștigat meritatul nume de : Ștefan cel Mare ; titlu marelui, care însă a jignit ambiția lui Matei Corvin, regele Ungariei, care dorja să aiba un asemenea titlu. Drept aceea și începutul Corvin a întrebuinta toate mijlocele, ca să aducă pe Ștefan în numărul vasalilor săi supușilor săi. Cu acest scop intră Matei Corvin în anul 1467 în Moldavia cu oște numerosă ; însă fu învins de către Ștefan în bătălia de la Băba, și abia își putu scăpa viața cu fuga peste munți înapoi în Ardeal. După această întâmplare, plină de învețatură, primi Matei Corvin bucuros să fie aliatul lui Ștefan. Asemenea dupe sgomotosa înfrângăciune a Polonilor comandați de către însuși re-

gele Ión Albert, se încheiă tratat de pace între Moldavia și Polonia.

A asigurându-se Ștefan contra ambițiilor platurii ale acestor două staturi creștine puterice, întrebuiță mijlocele puterii lor spre mântuirea comună contra numeróselor armii turcești, și infricoșatul și cumplitul Baiașet, Sultanul Turcilor, a cercat și a simțit mai în multe rânduri: «*Ce pôte un popor mic, care, povățuit de un comandant vitéș, se luptă pentru păstrarea religiei și a libertății sale.*» Intrégă Europa a resunat de învingerile lui Ștefan cel Mare, și însuși Papa dela Roma s'a aflat îndemnat să rinduiască serbătorei universală pentru Ștefan «*apărătorul creștinătății.*»

Vitejia lui Ștefan a infrinat mai de multe ori cornul sumeției și al furiei tătărești.

Patru-șeci monăstiri și biserici, dădite de Ștefan cel Mare, învecinicesc aducerea aminte de tot atâtea învingeri ale lui.

Acest Domnitor a fost încuscrit prin legăturii de familie și cu marele Țar al Rusiei, Ivan Vasilieviciu. Și Dimitriú Vasilieviciu, nepotul lui Ștefan din fica sa, Iléna, era menit a moșteni coróna Rusiei.

Ștefan, temut de către străini, iar de către supuși seii iubit pină la gradul de adorarea religioasă, înălțase Moldavia la culmea mării și a fericirii. Dar mărirea și vedă rescumperată prin riuri de sânge, avea să inceteze dupe dînsul. El îmbătruit în mijlocul bătăliilor și al luptelor politice, luând aminte la împrejurările Europei, nu și-a ascuns nici de cum pericolele de care avea să se impresure Moldavia dupe mórtea lui, din partea popórelor întărlitate și umilite într'atâtea rinduri de către dînsul, și mai ales din partea prea putericilor Turci, cari supusese acum o parte a Ungariei. Dar adinca lui înțelepciune a viețuit și dupe mórtea lui prin sfătuirile ce a dat compatrioților seii în cuventul seii dupe urnă, rostit către boiari țerei și către fiul seii Bogdan, care cuvînt avea să asigureze sórta Moldaviei.

Deci Ștefan, slăbit de bătrînețe și de ostenele, a chîmătat în vara anului 1503, în capitala țerei, Suceva, adunare generală, și după sánta leturgie înturnându-se la palat, iu ființa de față a

boierilor și a curtenilor, a rostit către fiul seii, Bogdan, aceste cuvinte însemnătóre :

«*Fiul meu Bogdan! și Voi toți ai mei prăstent și Compatrioți de atâtea triumfuri! vedeți-me astăzi aproape de a înturna naturăi tributul ei. Totă mărirea trecutăi mele viețe este asemenea unei năluciri, ce se perde în întunerecul nopței. Un muritor nu se mai pôte înturna pe urmele sale, care, asemenea unui vierme de pămînt, și-a petrecut vremelnicește cărara: a vieți, când eată vine mórtea, ca să și ia drepturile sale. Însă nu este acesta cuvîntul înspăimântării mele; căci șcui, că minutul nascerei a fost cel înainte pas ce am făcut către mormint. Ceea ce me tulbură este trista îngrijire de a vedea în gîturul nostru pre Saliman Sultanul ce amerință sórta acesteii țeri; și care, ca să o pótă supune, va întrebuița totă puterea sa. El prin arme a coprins cea mai mare parte a Ungariei, preșup și Crimul, ce nu cunoștea mai înainte nici un Doamitor străin, introducînd într'insul legea mahometană. Dararabia a fost teatrul învingerilor lui, și Românii (din România), cari de și sunt ai noștri dușmăni, totuși însă creștini ca și noi, s'au supus sceptrului lui; cu un cuvînt, cea mai alésă parte a Asiei și a Europei ascultă de legile lui. El nemulțămîndu-se cu tronul Împeraților Români, nu și marginește dorința de a mai căștiga țeri, coprinde în inuna sa Domnia a tot pămîntul. Dupe ce a supus atâtea provințe, și a depărtat tóte împedicările, óre credeți că va cruta pe Moldavia, ce se află înaintea porții lui, și inconșturată din tóte părțile cu provințe de sub domnia lui? mai ales este de temut, ca nu îndată ce-va supune tótă Ungaria, s'ă cadă asupra patriei noastre cu tóte puterile sale. La vecini noștri nu pot căuta fără a lăcrama : de la Poloni, ca de la nișce nestatornici și fără putere, nu se pôte aștepta, ca să stea împotriva Turcilor. Unguri de sine s'au aruncat în fără. Germania este atâtea de încăluisă cu grijile din lăuntru, și căt nu i remăne nici voință, nici putere de a se împărțăși de cele ce se întimplu pe din afură de hotarele ei. Așa dară cumpănind trista stare a tutulor țerilor din pregîturul nostru, pare-mi-se că nu remăne alt mijloc mai înțelept, de căt ca, între relele, ce n e ameninș, să alegem aceea, ce se va părea mai de suferit. Înțeleptul corăbier nu întinde nici o dînióră vintrelele sale împotriva vînturilor și a furtunilor. Noi nu ne putem increde*

n puterile noastre; ajutorile străine sunt departe și nesigure, iară periculiul este aprôpe și neapărat. Drept aceea se cuvine măi bine a alege să imblândim asprimea sôrței, de cât prin frémătul armelor să treșim leul. Supunerea noastră va fi asemenea unei ape vărsate la timp asupra acestel facăre, ce o vedeți aprôpe de a isbucni. Afară de acêsta eș nu vėd altă scăpare spre a întimpina dărâmarea noastră, pentru care în aceste dupe urmă minute ale victeș mele ve sfătuesc cu tótă dragostea unui părinte și frate, ca să ve sirguiți a încheia tocmelele cu Suliman Sultanul : în cât de veți putea dobîndi de la dînsul păstrarea legilor noastre bisericesci și politice : acêsta va fi o pace cuviinciosă, măcar de ar fi și sub titlul de suzeranitate. Căci măi de folos va fi pentru voi a cerca îndurarea, de cât sabia lui. Iară dacă de 'mprotivă vi-s'ar propune alte condiții : nu pregătiți nici cum, măi bine a muri cu armă în mână, apărând legea și libertatea patriei vōstre, de cât pe ambe a le lăsa în prada nenorocirilor vegiate și a fi privitori de fătmați ai dărâmărei patriei. În cât să nu ve îndoași cât de puțin, că Dumneșcul părintilor noștri, singurul izvor al luminilor, nu se va îndupleca odinioră și nu se va îndura de lacrimile închinătorilor seș, și revărsând cu imbelzugașe sânul seș preste voi, ve va trimite odinioră mânășere, vîndecând rănile și statormicînd pe tot-d-a-una vîtorea vōstră sortă !

IMPROVISAȚIE

DOMNEI MARIA A*

Săfă vîntul tomnei, sușă înghîșat,
Frunzele din arbori el le-a scuturat,
Și de când din arbori ele aș căduț,
D'atunci filomelul sboră trist și mut.

Nu regret pădurea plină de mister,
Nu regret azurul limpeduluș cer,
Ci regret, o domnă, blândul filomel!
Peste drum de mine nu măi cîntă el!

În deșert auđuș plec, sperând s'aud
Ăngerșca 'și voce, dulcele 'i prelung,
Nu aud nimica de cât asprul vînt...
Oh! și sînt trist, domnă, trist ca un mormînt.

Gr. H. Grandaș.

CANTECE DIN MACEDONIA

I

Na-parte de marea lae
'Și trece una caravane
'Ncarcata cu sare
Ș'un gîjone măi mare,
Calar pre mulare,
Hiliu de avut mare,
'Nvertit tru tambare,
Și cimber aruca
Se li țina umbra;
Cu fesa tanusa
Si facia caramusa,
Mustația asudata
Tr 'una chica d'apa
De mana de feta.

Dincolo de marea Negră, — trece o caravă — încărcată cu sare, — ș'un june măi mare — călare pe catir, — fiu de avut mare, — înfășurat în sarică, — cu basmaoa aruncată — ca să li țină umbră, — cu fesul roșiu — și fața beșiesă, — cu mustața asudată — cu picături de apă — de mână de fată.

II

— O lea Chița farsirata,
Cîhtisesci Colonia tota,
Chița mea, Chița ale mame !
— Aide, mama, se fugim,
De Colonia noi nu him,
Se mergem la frați nostri
Iu s' fetara ausili nostri.
Aclo iu cîetă puliul vėra
S' petrunicia primavėra.
— Nu vin Chița, nu vin hilia,
Calea mult e departata,
Doi mesi ducatura
Ș'altî ahătî intorsatura.

— O lea Chița neoșă, — amțeșesci Colonia tótă, — Chița mea, Chița mamei! — Aide, mamă, să fugim, — De Colonia noi nu suntem! — Să mergem la frați noștri — Unde s'au născut strămoși noștri, — Aclo undă cîntă paserea vara — Și potărnicia primăvara. — Nu vin, Chițo, nu vin, fică, — Calea mult e depărtată. — Doă luni dusul — Ș'alte atâtea întorsul.

III

Féta, lea féta,
 Cu cosita galbina,
 Facia ca trandafila,
 Ochul laiu ca masina,
 Guşa de ghierachina,
 De la Domneşeu se'ţi ghina!
 — Féta, lea féta,
 Ce te 'ncace dada tea?
 — Mama nu me 'ncace
 Şi ce-va nu'mi dice.
 Măşi me petréce
 S'afiu apa réce.
 Apa cea rece
 Nu sciu iu este.
 Pecurare mare,
 Spune'mi calea mare
 Ca tr'iu cura apa
 Ce caută mama?
 — Valea, valea sus,
 Tru lvidea verde.

O fată, fată — Cu codiţa galbenă, — Fata
 ca trandafirul, — Ochilul negru ca maslina,
 Gâtul de ghierachina — Ce dela Dumneşeu
 vine. — O fată, fată, — ce te certă mama tă?
 Mama nu me certă — Şi ce-va nu'mi dice,
 Numai me trimite — S'afiu apă rece. — Apa
 cea rece — nu sciu unde este. — Păstorile
 more, — Spune'mi calea mare — În cotro
 curge apa — Ce caută mama? — În valea din
 sus, — În livedea verde.

IV

'Ş cântă un herbiliu pre salce
 Că vede doă muşate.
 Ş'amendole erau cumnate.
 — 'Nveste, iu ve sunt jonili?
 — Jonili sunt tru xenetie
 Ca s'aminta aslanî, florie.

Cântă o privigătore în salcie — Că vede doă
 frumóse — Ş'amândoă sunt cumnate — Ne-
 veste, unde ve sunt juni? — Juni sunt în străină-
 tate — Ca să câştige lei şi galbenî.

Culese de
D. Fotianu

UN VIS

Me visam odată şoger cu-ariplóre,
 Când veni la mine bunul Dumneşeu
 Şi 'mi dîso c'o voce bine voitóre:
 Acum poţi ori-unde să sbori şul meş;

• Veşi colo sus raful plin de serafice,
 De ângerî, de stele şi de cântari dulci?
 Tu suferi aicea, sus vei fi ferice,
 De ce dar acolo nu vrei să te duci?

• — Ah! căci nu 'i acolo dulcea mea Iubită!
 'I-am respons, şi deul atunci mánios
 Imi dîse, smulgendu'mi aripa-surită:
 „La ea 'i mai aprópe, poţi merge pe jos! „
 Călăraşi 1869

G. Ionescu M

ROMANI, A VOSTRA PACE!

Românî, a vóstră pace
 E stórpă, e un vis,
 Pă cât uo jug tenace
 O fană v'a deschis!
 Sosit-a dar momentul
 Când să ve ridicatî,
 Ca stîlca, ca torentul,
 Un jug să sfărâmatî.

C. lei ve aug sânge!
 Din vetre ve goneac!
 Şi nimenî nu ve plînge!
 Victimele sporesc!

Relige, limbă, lego,
 Fiinţa v'o proscrit!
 Un geniă sânt protege:
 Românaul când e vit!

Ferîţi-ve de sórta
 A popull ce-aú nitat
 Că viaţa este mórtea
 Când đac într'un peccat!

Românî, fiara 'i turbată!
 Ea 'n viaţă n'are léc!
 Vreşi pace-adeverată?
 Fiţi vil, uniţi în véc!
Leontiú Puscarîú

PLECAREA ARGONAUȚILOR

PENTRU CUCERIREA TUNSUREI DE AUR

Se preparase tot pentru plecare, și Argonauții strebăteau cetatea Iolcos pentru a se duce la portul Pagasilor, dupe țermul Magnesiei; poporul alerga și se indesa la trecerea lor. Aco-periți de armele lor ei înaintau cu pași mari priu această mulțime, asemenea ca stelele a căror strălucire resbesce nori. «Mare Iupiter, — «șiceau în gîrul lor, — care a fi scopul lui «Pelias (1), și pentru ce trimite atâția eroi la «o așa depărtare de Grecia? Nu mai este in- «doință, chiar în ȝioa când Eetes va refusa d'a «le da strălucitorea tunsură, obiectul dorințelor «acestor eroi, el își va vedea palatul cădînd «prada flacărilor. Dar cîta cale de strebătat! «Câte pericule de încercat!»

Pe cînd bărbați vorbeau așa, femeile, înăl- țînd mânele către cer, rugau pe ȝei ca să a- corde Argonauților o întorcere fericită, și ȝi- ceaă una către alta plîngînd: «Mamă nefe- «rice, duioasă Alcimedă, sôrta care atîta timp «te-a cruțat, aȝi te face să 'i simți asprimea, «și n'ai putut să guști fericirea pîn' la finele «ȝilelor tele! Și tu, neferice Eson, nu era mai «bine să fi descins în mormint? Oh! pentru ce «n'a plăcut ȝeilor ca valul care a înghîțit pe «Eleu, să fi afundat și pe Frisus cu berbecul «seu în mare! Dar nu, prin o minune spăimîn- «tătoare, animalul scose o voce umană pentru a «fi într'o ȝi cauza nefericirii Alcimedei.»

Însă Alcimedă, mama lui Iason, înconjurată d'un cîrd de sclave și femeii amărâte, ținea pe fiul ei strâns în brațe; pe cînd Eson, încercat de greul anilor și reținut în patul său, își inve- lea fața și 'și înăbușa suspinele. Eroul, după ce a încercat să'l console, cere armele. Sclavelor consternate 'i le presint, într'o tăcere posomo- rătă. Alcimedă, simțînd atuncea că 'i se îndo- iesce durerea, și ținînd mereu îmbrățișat pe fiul ei, vărsă torrente de lacrimi. Asemenea ca o fată pe care o sôrtă crudă, dupe ce 'i-a răpit

(1) Pelias, pentru a se scăpa de Iason, al cărui regat îl usurpase — 'i-a trimis la cucerirea tunsurei de aur pe care Eetes, regele Colhidaei, o guarda cu un balaur. Urmele acestei expediții mitologice se mai află încă în basmele poporului nostru.

tôte rudele, a redus-o a a vieții sub imperiul unei maratre care în tôte ȝilele o iusultă, cînd se vede singură cu doica ei fidelă: se aruncă în brațele acesteia, lasă a'i isbucni durerea și dă curs liber lacrimilor: «Nefericită ce sint! — «strigă Alcimedă. — Oh! de ce n'a plăcut ȝeilor «să 'mă fi dat ultimul suspin în ȝioa cînd am «cauȝit pe Pelias dînd acest ordin fatal! M'ai «fi înmormîntat cu mîna ta! Scumpul meu fiu, «era singura datorie ce mai așteptam dela tine, «pentru că am primit de mult resplata grige- «lor ce am avut pentru copfăria ta! Dar acum, «abandonată ca o sclavă, eu, a cărei fericire o «jînduiam tôte femeile tesaliane, me voiî usca «de durere într'un palat desert, lipsită d'un fiu «care era tótă gloria mea, pentru care numai «am descins cintura mea și am împletataju- «torul Lucinie! Aș fi cugetat eu vre o dată că «fuga lui Frisus va fi sorgintul nefericirii «mele?»

Pe cînd Alcimedă plîngea cu hohot, femeile ei înduioșate gemeau împrejurul ei. «Mamă, — «ei răspuse cu tinerete Iason, — încetă d'a «me sfășia cu asemenea escese de durere; plîn- «sul teu, în loc d'a vindeca relele mele, nu face «de cît să le irite. ȝei dupe plac împărțesc ne- «fericirile la plîpîndi muritori. Îndură cu cu- «ragiu pe acelea ce 'ți le trimit, ori-cît de «crude sunt. Aiți încredere în protecția Miner- «vei, în oraculul lui Apolon, și în ajutorul «atător eroi; mai cu sémă remăni în palatul acesta cu femeile cari te înconjur, și nu aduce, «cu plînsul teu, o prescire sinistră la plecarea «vasului, către care amici și sclavi mei me vor însoți.» ȝice și ese cu pași mari din palat.

Precum Apolon în insula Delos, la Delfi, la Claros, sau în câmpiile Liciei, pe țermu San- tului, cînd ese din templul profumat de tămăe și să arată celor muritori, — ast-fel Iason mergea prin mulțimea poporului care sguđuia aerul cu aclamările ei. Bătrîna Ifia, preotesa Diane, ȝeea tutelară a cetății, întîlnindu'l în trecerea lui, 'i-a sărutat mîna dréptă.

Cînd ajunse Iason pe țermul Pagasilor, soți sei cari'l așteptau lingă vas, eșiră 'naintea lui și'l înconjurară. «Soți mei, — ȝise el, — tot «s'a preparat pentru plecare; vasul este căpuit «cu tôte cele necesare, și dacă vîntul va ajuta

«dorințele noastre, nimic nu poate să ne mai rețină; dar fiind că toți nu avem de cât aceeași dorință, fiind că avem să înfruntăm toți pericolele călătoriei și să ne întorcem în Grecia, «să ne nîm prin o legătură comună. Alegeți «istetește pe cel mai brab dintre voi, care să «comande celor alți, care să vegheze peste «tote, și care să facă dupe plac pace sau rebel «cu națiile la cari vom țermuri.» La aceste cuvinte, toți întorc ochi către Ercul care ședea în mijlocul adunării, un strigăt general îi încredință comanda. Ercul, fără să se scole, făcu semn cu mâna, și dîse : «Nimeni dintre voi să «nu cugete a'mi face această onoare. Nu pot nici «s'o primesc, nici să sufer ca vre unul dintre «voi s'o primească. Acela al cărui pericol ne «adună ați, numai acela trebuie să ne comande.»

Acest discurs mărinimos fusese urmat de un aplaud general, și Iason răspunde cu bucurie «Anicilor, pentru că voiți a'mi confida această «glorioasă sarcină, nimic să nu ne mai rețină «aci; să implorăm favoarea lui Apolon printr'un «sacrificiu; să celebrăm un festin în onoarea sa, «și, pînă când sclavi mei vor aduce victiunile «pe cari le vor alege din turmele mele, să în- «pingem vasul la largul mării.»

Apoloniu din Rodos

NOTA BIOGRAFICA

Apoloniu din Rodos s'a născut la Alexandria, sub domnia lui Polomeu Filadelful, cam 276 ani înainte de Crist. Tatăl lui se numea Ilea sau Sileu, și mama-sa, Rodea. El a studiat verficția sub Calimac, poet celebru în acea epocă, și nu avea încă două-zeci ani când a făcut poema *Espediția Argonautilor*. Obligat să fugă din Alexandria pentru gelosia și ura măiestrului său, Apoloniu se duse în insula Rodos, și se întorse în patrie numai către finele vieții seale. A murit în vîrstă de 90 ani.

Iecă subiectul poemei seale care trece de cap-d'opera literaturii Alexandrine :

Iason, fiul lui Eson, avînd nefericirea ca vchiul său, Pelias, să'î ia tronul, mama lui îl ascunse în pădurea Pelionului și'l crescă prin ajutorul lui Chiron. Iason, făcîndu-șe mare, se duse la Iolcos pentru a reclama tronul. Pelias promise că 'l va da dacă va cuceri tunsura de aur. Apoloniu cîntă această espediție. Nu abu-

sează de sciința mitologică; narează într'un mod plăcut; are une ori imagine frumoasă; dar nu are viață și forță; eleganța lui este nesărată.

DANȚUL MORȚILOR

Celebrul pictor Holbein a reprezentat pe muri unei biserici din Bal, cu o veritate înflorătoare, acest *Danț al morților*, odinioară obiect de curiositate și admirație pentru toți străini. Este de necredut cu ce artă Holbein a dat espresia vieții și a simțimîntului acelor schefelete odioase, acelor figuri descărnate. Toți morții se viețuiesc, cunget, respir; toți au gestul, fisionomia, era cât p'aci să dîc : vederile și colorile vieții.

Cunosc două Danțuri ale morților : unul la Dresda, în cimitirul de peste Elba; altul în Auvornia, la admirabila biserică *Scaunul lui Dumnezeu*. Cel din urmă este o frescă pe care umidela o rode în fie-care zi. În aceste două Danțuri ale morților, Mórtea este în capetul unui cor de ómeni cari difer prin vîrstă și stări. Este acolo regele și cerșătorul, bătrînul și junele, iar Mórtea îi țarșce pe toți după dinsa. Aceste două Danțuri ale morților esprim idea poporală în modul cel mai simplu. Geniul lui Holbein a fecundat această idee în renumitul său *Danț al morților* dela schitul Dominicanelor. La Bal, era o frescă, a perit cum per puțin câte puțin frescele. A rămas din acest tablou, în museul dela Bal, câte-va sfărâmeși miniaturi colorate. Danțul lui Holbein nu este însă, ca cel din Dresda și cel dela Scaunul lui Dumnezeu, un lanț de danțatori mănăți de Mórtea : aci fie-care danțator are mórtea sa costumată într'un mod diferit, după starea murindului : ast-fel că Danțul lui Holbein este un șir de episóde reunite într'aceiași cadru; sunt patru-zeci și una scene în drama lui Holbein; și, în aceste patru-zeci și una scene, o varietate infinită. În nici unul din aceste tablouri nu veți afla aceeași posă, aceeași atitudine, aceeași espresie. Holbein a înțeles că ómeni nu se asemen în mórtea lor după cum nu se asemen nici în viață, și că, cum viețuim toți după modul nostru, avem asemenea fie-care și modul d'a muri.

Idea acestui danț este justă și adeverată; acesta lume este un bal mare, iar Mórtea este care dă balul. Danțăm mai multe sau mai puțin contradanțuri, cu mai multă sau mai puțină bucurie; dar acest danț în fine, este tot d'a-una Mórtea care îl mînuș, și acei danțatori de tóte rangurile și de tóte stările, ce sunt ei óre? Muringi cu termenul mai lung sau mai scurt.

Iecă un copil care vine în lume, așteptat

mult, dorit mult. Iubit mult; acesta o numiți a se nasce, cuvânt plăcut pentru urechile materne, în ciuda durerilor nașterii. Dacă înțelegi poesia din *Danțul morților*, el nu se nasce: ci intră în acel lung lanț de joc care strebate lumea dela un abis la cel alt, dela abisul care precedă viața pînă la abisul care începe unde ea se termină, cor imens care se agită, se vîrtește, care se încovîle în sine, fără să pîdă scîpa ori cît s'ar incolăci, de avîntul teribil și neînfrînat în care îl aruncă conducătorul său. Danțați dar, ori-cine ați fi, regi, căpitani, preoți, curtesane, savanți. « Dar corôna mea care va cădea! — Darspada mea care trebuie să o las! — Dar antierul meu care se va rupe! — Dar frumusețea mea care se va strica în danțul acesta rîpede! — Dar cărțile pe cari nu voiu putea să le mai citesc! » Bieți regi, ca cum corônele lor nu erau făcute pentru a cădea; bieți căpitani, ca cum epadele lor erau să le fie tot-d'una agățate la cîpsa pentru a se crede neînvingși și nemuritori; bieți preoți, ca cum lîntoliul nu era aci ca să înlocuiască antierul lor în vechit; biețele fice ale plăcerii, ca cum frumusețea lor nu era pentru a se ofli; bieți savanți, ca cum știința de ordina și mersul acestei lumi ar putea să opriască danțul! Așa este poezia din *Danțul morților*, poezie sublimă și grôtească, care respiră o atât de profundă durere sub o formă atât de voioasă și ironică!

Saint-Marc Girardin

NOTA BIOGRAFICA

Saint-Marc Girardin, născut la Paris în 22 februar 1801, este unul din literatori franceși cei mai distinși ai acestei epoci.

Din operele sale cele mai însemnate sunt: 1° *Tabloul istoriei literaturii franceze în secolul al XVI-lea*; 2° Despre starea politică a Germaniei actuale; 3° Germania, note politice și literare; 4° Despre Instrucția intermediară și despre starea sa în sudul Germaniei; 5° Literatura dramatică.

Domnul S. M. Girardin este și unul din filozofii cei mai sinceri.

CONSILIUL CELOR DECE DIN VENETIA

Angelo. — Ascultă, Tisbeo. Da, ai ăis-o, da, pot tot aci; sint domn, despot și suveran al acestei cetăți; sint podesta pe care Venetia îl pune asupra Padovei, ghiara tigrlui asupra oiei. Da, a-tot-putinte; însă, ori cît de absolut

sint, d'asupra mea, veți tu, Tisbeo, este un lucrul mare, teribil și plin de întunec: este Venetia. Și scii tu ceea ce este Venetia, biată Tisbeo? Venetia, să'ți spun, este incisiția Statului, este consiliul celor Dece. Oh! consiliul celor Dece! Să vorbim încet, Tisbeo, căci pôte el este aci, unde-va și ne ascultă. Omenii pe cari nici unul din noi nu'l cunosc și cari toți ne cunosc; omenii cari nu sunt vîdibili în nici o ceremonie și cari sunt vîdibili la tôte eșafodurile. Omenii cari au în mânele lor tôte capetele, al tei, al meu, al dogelui, și cari nu au nici simar, nici patrafir, nici corôna, dupe care să'ți cunoscem, nimic care să'ți pôte dice: acesta e unul! Un semn misterios sub toga lor, Iecă tot; agenții pretutinderea, sbiri pretutinderea, calei pretutinderea. Omenii cari nu arăt poporului Venetiei alte fețe de cît acele posomorâte guri de bronz, tot d'a-una deschise, sub porticele Sântului Marc, guri fatale pe cari mulțimea le crede mute și cari însă vorbesc într'un mod foarte tare și teribil, căci ele gîc ori-cărui trecător: Denunțați! O dată denunțat, este prins! O dată prins, tot este ăis. La Venetia, tot se face în secret, misterios, sigur. Condamnat, executat; nimic de veșut, nimic de ăis; nici un șipăt cu puțință, nici un cuvînt util. Gondamnatul are un pămătuf în gură, caleul, o mască. Ce'ți diceam de eșafoduri adineori? Me încelam. La Venetia nu mîre nimeni pe eșafod, dispere. De o dată un om lipsece din familie; ce s'a făcut? Plumburile, puțurile, canalul Orfanu sciu. Une ori se aude ce-va cădînd în apă, nîptea. Atunci să treci iute! Apoi, baluri festine, fâcii, muzică, gondole, teatre, carnavale de cincî luni, Iecă Venetia. Tu, Tisbeo, frumôsa mea comediantă, tu nu cunosci de cît această parte; eu, senator, cunosc pe cea-altă. Scii tu? În ori-ce palat, într'al dogelui, într'al meu, fără scirea aceluia ce'l locuiesce, este un conduct secret, neîncetat trădător al tutulor saelor, camerilor, alcovolor; un coridor întunecos care șerpuiesce în gîurul fie-cărui, fără să scim bine unde este, și ale cărui porți uni le cunosc; o sală misterioasă unde merg și viu neîncetat omenii necunoscuți cari fac ce-va. Și resbunările personale cari se amestec în tôte acestea și cari căletoresc în această umbră! Adesea, nîptea, me ridic după căpetăi, ascult și aud pași în murul meu. Iecă sub ce impresie vîetuiesc, Tisbeo. Sint peste Padova, dar tôte acestea sunt peste mine. Am misia d'a înfrîna Padova; mi s'a ordonat d'a fi teribil. Nu sint despot, de cît cu condiția d'a fi tiran. Nu'mi cere nici o dată grația ori-cărui ar fi, mie, care nu sciu să'ți refuz nimic; m'ai perde. Înî este tot permis pentru a pedepsi, nimic pentru a ierta. Da, așa este, tiran al Padovei, sclav al Venetiei, Sint

bine vegheat, aîde. Oh! Consiliul celor Dece! Pune p'un lăcătuş singur într'o pivniţă ca să-ţi faci o brôscă; înainte d'a fi brôscă terminată, Consiliul celor Dece are cheia în posunâr. Dómnă, dómnă, valetul care me servă, me spionează; amicul care me salută, me spionează; preotul care me confesă, me spionează; femeea care-mi dice: «Te iubesc!» — da, Tisbeo, me spionează.

Tisbea. — Ah! domnule!

Angelo. — Tu nu-mi ai đis nici o dată că me iubesci, nu vorbesc de tine, Tisbeo. Da, îţi repet, tot ceea ce se uită la mine, este un ochi al Consiliului celor Dece; tot ceea ce me atinge, este o mână a Consiliului celor Dece. Mână terribilă, care mai ânteîu pipăie mult şi care apoi prinde iute. Oh! măreţ podestat ce sint, nu sint sigur dacă mâne nu voi vedea apărând în camera mea un sbir miserabil, şi care nu va fi de cât un miserabil sbir, şi pe care 'l voi urma. Unde? în vre un loc profund de unde va eşi fără mine. Dómnă, a fi din Veneţia, este a tinea de nu fir. Este o sumbră şi severă condiţie condiţia mea, dómnă, d'a fi acolo, plecat pe acel eufor ardinte ce'l numesci Padova, cu faţa tot d'a-una acoperită d'o mască, implinind mi sarcina de tiran, încongiturat de prilegiuri, precauţii, terori, temându-me neîncetat de vr'o isbucnire şi tremurând în tot minutul d'a nu fi ucis de opera mea, ca alhimistul de veniul seû!

Plânge-me, şi nu me întreba pentru ce tremur, dómnă!

Victor Hugo.

CLEOPATRA

Cleopatra este un tip dublu, însemnat atât prin partea morală cât şi prin cea istorică. În ordina morală, ea represintă pasia pură; în ordina istorică, tirania pură. Şi necesar aceste două ordine se amestec şi se identific ôre-cum. Cleopatra iubesc pe Antoniù cu ardóre, cu capriş, cu témă, cu insolinţă, cum pôte să iubească numai o Egiptiană, şi o Egiptiană regină, sclavă a Romei, despôtă a poporului seû. Despre pudórea falsă sau adeverată, nici o aparinţă. Şi acesta o distinge atât ca femea cât şi ca regină.

Vedeţi ce contrast formează ea cu rivala pe care o detestă! Octavia este adeveratá matronă romană, frumoasă, gravă, pură, rece; femeea care n'a eşi din casa părintescă de cât ea să între sub acoperiş conjugal; care, devenind veduvă, s'a dus să cérá fratelui seû protecţia care mai 'nainte 'i o dase soţul seû; femeea care ar putea fără témă să-şi acaşe cintura nemaculatá de galera sacră, sigură că o va trage după diu-

sa. Pentru ea, libertatea nu este de cât un nume, amorul nu este de cât o datorie. Castitatea este deea care 'i presidă viaţa, pe când a Cleopatrei, este voluptatea. Din cauza acestei diferinţe, regina urasce, se teme şi despreţuie tot-de-o dată pe matronă. Ea simte că rivala ei are o virtute care 'i lipseste, o virtute ce ea regretă pôte, şi pe care n'ar voi-o. dacă Ńei 'i-ar oferi-o; o virtute d'a cărei influinţă asupra lui Antoniù, ea se teme să o despreţuiesce, după cum ea visează pe Romanul său pe omul.

Romanul, ori-cât de voluptos, ori-cât de pasiat, ori-cât de spontan eu este în satisfacţia dorinţelor sele, conservă însă tot-d'a-una ascuns în fundul sufletului un suvenir respectuos, cam superstiţios, despre ideile romane, şi, într'o oră de plâpândie a inimii sae de forţă a spiritului, pôte să sacrifice aplecările naturei sele la pre-judecăţile educaţiei. Dar acestá natură este atât de putinte, atât de activă, atât de determinată! Omul acesta are o inimă atât de caldă, o sete atât de ardetóre pentru amor, o trebuinţă atât de nesătiosă pentru voluptate!

Cleopatra, care cunoşce totá puterea seducţiilor sele, are doă-đeci mijloce contra unuia pentru a triumfa asupra rivalei acestela care nu vede în Antoniù de cât un bărbat şi care nu scie alt mijloc pentru a place de cât datorie. Pasia ei însă este atât de tare, în cât un prilegiu numai de perdere este destul ca să o turbure şi să o spăimânte.

Ce pasie! Ce cer african, aci strălucind de tóte razele sórelui, aci îmbrădat de lucirile sinistre ale fulgerului, aci încărcat de nori sumbri ai vijăliei, aci umeđit de roa matinală! Ce abandon! ce isteţie! ce desmerdări! ce vulnerări! ce mâni teribile şi fragile împăcări! Sunt de tóte în acestá legăturá fatală, afară de Ineropelá. Vedem une-ori pe amândoi amanţi urându-se mortal, dar acesta e ca să se iubească apoi mai mult de cât 'nainte. Amorul lor sémână cu Anteu: de câte ori atinge pămîntul, când cade, de atâtea ori se ridică mai forte. El resistă la tóte şi tóte le învinge: dor de glorie, de viaţă, de putere; témă de ruşine, de m.ôrte, de cãdere, el trece peste tóte şi tóte le devorá.

Une-ori ne pare că sufetele celor doi amanţi, săturaţi de luptele şi transporturile lor gigantesci, va lãngeđi şi nu se va mai ridica. Viaţa ordinară, viaţa reală, îi apucă şi cêrcă să 'l domine. Antoniù se însofeşte cu Octavia, fără să trimiţă prin aer un cuvint de regret Cleopatrei; promite lui Octav că va face pe sora sa fericită, şi nimic nu putea bănui sinceritatea cuvintelor acestul bărbat isteţ; dar abea Octavia 'l-a lăsat un moment şi o forţă neînfrinabilă il tãrasc către iubita lui şi 'l lãnţuiesce iar la picórele ei. Atuncea nu mai este nici Romoă, nici soţie,

nicî datorie, nici jurămint; nu mai este de căt Egiptul, Cleopatra, orgiile și amorul. Altă dată, când chiar această Cleopatră, temerară ca o regină deprinsă d'a vedea tot-d'a-una plecându'-se sub mână, lascie ca o femeie care n'a isbit de căt sclavî fugă din lupta unde se încurcase, cu tôte consiliile, Antonîu, martur la rușinea acestei fugi, sigur de învingerea lui dacă va imita-o, fugă și el. De o dată, își întunecă verchia glorie, perde imperiul lumii, sacrifică armata; dar ce 'i pasă? el nu 'și va lăsa amanta.

Dar nu este tot: când, încărcat de deonóre și infortună, blăstemă pe aceea care 'i a causat tôte relele și voiesce să caute în mormint un liman contra ei, contra lui, contra lumii întregi, ea să apără numai! și o lacrimă picând din genele ei, va fi destul ca să ștergă tot trecutul și să refacă dinelun amant măfericit și un eroi mai mare de căt cel din ajun! Și când el va cădea pentru tot-d'a-una, nu va fi de căt fapta destinului; și amorul seü, se va esala odată cu viața. repetând numele adorat al Cleopatrei.

Și tu! tu obiectul unei pasiî atăta de vie, atăta de profundă, ce faci tu pentru a te arăta demnă? Ea, care se teme de săgétă perdută a unui roman, ea care s'a lăsat corompe jumetate de elocința returului Octaviei triumfănde, ea care a cugetat să viadă pentru a scăpa pe acela care se perduse pentru dinsa; ea, când vedu mort pe acel amant atăt de mare, atăt de frumos, atăt de generos, atăt de perfect, atăt de superior divinului Cesar, se lăpădă de clementa învingătorului, încelă veghierea guarjilor, și merge a se uni în mormint cu acela care nici odată n'a delăsat-o pe pămînt.

Părechie ciudată, care a stors din dăpeșile virstei focuri mai argetóre de căt ale tineretei! Suflete neobosite cari aü aflat în pasiile de mai 'nainte un aliment nesecabil pentru un ultiu și imens amor! Amanți atăt de glorioși în miseria lor, în căt lumea uită pe tr umfătorul pentru a nu cugeta de căt la dînși! Toți prefer sörta lui Antonîu murind iubit de Cleopatra, în loc de sörta lui Octav viefuind și domn al lumii!

George Sand

EDIP LA MUNTELE CITERON

După mai multe zile de mers nesigur, Edip și piösa lui fică ajunse la pölele Citeronului. Acest munte e strebătut de trei căi tôte frecuentate: una conduce la viile celebre ale Focidei, și se înalță pe o cöstă lină, pînă la amândoă cimele Parnasului cari despic nori; alta resbesce la cetatea Eüra pe care virtuosul Lisif

a clădit-o între doă mări; a treia descinde pînă la Elida, unde continuă a șerpii în lungul maulurilor răcoröse și rișetóre ale Alfeului. Amândoi esilați apucară pe a doa cale, și se opriră la punctul unde este tăiată de cele alte doă. Acolo comisee omorul lui Laius. „Oh! nefericire mie, — strigă Edip îndată, — că am lăsat să trecă atăta timp fără să nu ingrivesc d'a sci cine era acel necunoscut pe care 'l-am ucis cu atăta furie. Vai! me întorceam de la Dölsi, unde fuseseam ca să consult oraculul; n'am voit să me întorc la Corint, despre care credeam că este patria mea. M'am îndreptat spre Teba. Fica mea, calea nu este îngustă? nu cotesce răpede? nu este o prăpastie la drépta mea? nu este un torent care rostogolesce în fundul ei undele resunătóre? Î aud cum mugesca. Aud și fontăna, care atunci era consacrată Muselor, și care acum este tubită de Eumenide. Fica mea, condu-me sub cei doi stejari cari daü nafadei o umbră ospitaliară. Îmi pare că 'i ved: cerul era înflăcărat în acea zi; suflarea vijiliei îndoia ramurile celor doi stejari; torentul da un șgomot ca gemetele confuze a o mie de murinđi cari esalez cele din urmă plängeri pe un câmp de bătălie. Pentru ce am resistat la atătea funeste prescrii? Pentru ce nu m'am înfiorat când am vedut pe rapidul rege al aerului, vulturul, isbit de trăsnet, cădënd la piciórele mele? Pentru ce nu am credut în tôte presimțirile ce dei le făceau să strige în sufletul meü? Lumină a sörelui, pentru ce n'am fost atunciea privat de bine-făcerile tele? Pentru ce nu eram orb ca acum?”

Antigona trenurând la cuvintele lui Edip, se grăbi a respunde la tôte întrebările lui. „Da, tatăl meü. — duse ea, — un torent rostogolesce în fundul abisului undele șgomotöse, o prăpastie este la drépta ta. o stîncă ameninătóre la stînga ta. Iecă-ne lingă cei doi stejari cari proteg cu umbra lor o fontăna din care curg undele ca cristalul, calea cotesce rapid, și, la orizon, se vede întăriea Tebei. — Tu veđi cetatea lui Cadmu, o fica mea! O vedeam și eu atunciea, și nu puteam crede că voü cucerii fatala ei coronă. Bine. Să ne oprim! Aci este, da, aci, o simț! Umbra lui Laius nu se află ședënd pe stîncă? — Nu, — respunde Antigona, — nu veđ nici o umbră. — Ah! o veđ eu, — adăogă Epid, — o veđ! Mare, teribilă! O vulnă largă, tamente de sânge curgënd, guarđi seü fug, el este întins în carul seü, mânele lui abandonă frinele; un sunet care ese în van din pânteccele lui, și care nu pöte articula un cuvint pe bușele lui murinde. . . Pei! el a recunoscut pe fiul seü! Față augustă, pentru ce esci tu asupra mi? Ochi tei arunc fulgere. Tôte cugetările mi se tulbur. Umbră venerabilă, dacă

nu ești resbunată de o viață plină de tulburare, dacă nu ești resbunată de acest esces de infortună și miserie în care m'am afundat, fi cel puțin resbunată prin ceea ce sufer acuma. Lasă a cădea o ochire asupra Antigonei : ea este inocentă, și imploră iertarea mea. Antigono, vin-o la sîmul meu; lăntuiesc-me în brațele tele, fică iubită, me pun sub protecția ta. Ah ! rîgă-te pentru mine marelui Jupiter ! Rîgă Musele, mîngăetorele 6menilor ! Cumplite Eumenide, lăsați-me. Nu v'i s'a dat nici o putere asupra vîrtutei dulce și modestă, și Antigona me inveluiesc cu îmbrățișările ei. Îi simț lacrimile cari me inundează. Buzele ei apăs pe fruntea mea părul albit înainte de timp."

Așa se bocea Edip. Antigona consola pe tatăl ei cu dulci cuvinte; dar când în urmă nu mai avu de cît mîrtea naintea lui, tulburarea i se alină, și, cu vocea plină de frăgețime : „Fica mea, — ăise el, — tu vești în mine o victimă destinată sacrificărei. Ora mea supremă a sunat. Nu sciu cum se va împlini acest din urmă act al justiției 6eilor, dar voiesc să mor. Fica mea, taie o vîță din părul ce m'întrebrăscă fruntea, și s'o puni pe mormîntul infortunatei, căreia dătoresci lumina. Să faci libații de lapte și miere pe acel mormînt care a rămas fără onoare. Ah ! pentru ăntea oră o regină, o soție, o mamă, a fost descinsă fără pompă, și ca pe ascuns, în sîmul pămîntului. Fica mea, nimic nu va putea să te impiedice d'a împlini această piôsă datorie : mîrtea va purifica tot."

După o lungă tăcere, adăogă : „A să mor ! În acest minut solemn, simț tot de o dată puterea vieții și a morții. Viața nu mai are ce se me învețe; mîrtea începe a me instrui. Lumină a 6ilelor, tu nu mai lucesci pentru ochi mei; dar o altă lumină lucescă inteligenței mele. Locaș fericit, deschide-te a primi pe acela care de doă ori a fost chîmătat la raugul suprem : atît de mult fruntea lui era pentru diadema regală ! Deschide-te a primi pe omul care a cunoscut tôte miseriile ! Și tu, Antigono, fică curăgiosă și mărinimôsă, imploră iar îndurarea 6eilor nemuritori. Ah ! fie ca ultimele mele simțimînte și cugetări, repausându-se asupra ăi, să te facă sântită ! Tu ai încă a mi da un serviciu. Pe când me voiu purifica în fontăna, du-te să cauți o 6ie năgră pe care o voiu junghia pentru 6eele infernale !"

Antigona, mai ușoră de cît o căprioră, se avîntă în vale, se duce să cêră dela un păstor victima dorită de tatăl ei. „O fica mea, — ăice regele, — nu putem nimic contra voinței 6eilor. Vai ! vai ! te las singură în lume : nu pot a te încredința, nici fraților tei barbari, nici plîrăndei Ismene, nici lui Creon, pe care îl sîșășie o ambiție secretă, nici chiar generosului său

fiu. Tu nu vei afla protecție de cît în tine, în inocența și vîrtutea ta. Antigono, să te duci la Tesei. Eroul Atenei este destinat de 6ei ca să proteagă proiectele nobile ce vei avea să formezi. El își va aminti de ospitalitatea care ne unesce. Fica mea, du-te în ilustra cetate a Minervei, cu ramura rugătorilor, căci trebuie tot d'a-una să ne conformăm fortunei."

Feciōra scaldănd cu lacrimi genucii regelui, abea mai aude cele din urmă cuvinte ale lui Edip : ea nu cugetă de cît la sōrta tristă a fraților sei. Propria ei miserie și delăsare n'o ocupă atîta cît nefericirile de cari ei sunt amenințați; ar voi să abată funestele efecte ale blăstemului părintesc. „Tată, — strigă ea, — înainte d'a muri iertă pe frații mei. 6ei, crede, închid auzul la dorințele bunătății și amorului părintesc, când acestedorințe nu sunt pentru tōți copii. Ah ! iertă pe frații mei, pentru ca nefericirea să înceteze d'a me apesa."

„ — Fica mea, — răspunde Edip, — pentru ce vorbesc așa ? Suflet sublim al Antigonei, ce îți pasa de fericire sau nefericire ? Nu vei avea tu tot d'a-una pacea conștiinței, laudele 6omeilor și amorul 6eilor ? Lasă, fica mea, te-am înțeles, tu ai vorbit de tine numai din cauza fraților tei nefericiți. Vai ! pentru dinși tu te vei consacra acum. Un singur simțimînt îți va umplea tôte 6iele. Viața ta întregă nu va fi de cît o viață de devotament și sacrificiu. Nu, atîta vîrtute nu va rămănea fără respătă; fica mea, crede în cuvintele lui Edip care va muri. Adio."

Antigona se depărtează plângend. Îndată aude un șgomot teribil. 6ioa pare că se stinge... numai câte-va luciri rari, dar prelungite, strebat obscuritatea profundă. Culmile Parnasului, cimele Eliconului par că aruncă facări. Torentul din vale dă un gemet ca acela de care vorbise Edip. De o dată resună în depărtare ca uruirea unui car care se aruncă din vîrfurile unui munte în fundul unei prăpăstii, unde ajunge sfărămat. Antigona se întorče, cu inima strănsă de fioruri, și veșu, între cei doi stejari aprinși, pe nefericitul rege al Tebei, cu fața acoperită d'un vâl, cu o mână ținend cutitul sacru și cu cea-laltă potirul plin de sângele victimei. Augustul miserabil este încongiurat d'o lumină a cărei strălucire feciōra nu pōte s'o întîmpine, și care se stinse îndată; atuncia întunerece dese îi ascund din vedere pe tatăl ei, și, din sîmul acestor întunerece misterioase, ești acest ultim strigăt : „Vai ! vai ! adio, fica mea !" Îndată renăscu strălucirea 6ilei; Antigona se apropie tremurând; nu află de cît 6ia înjunghiată; nu mai rămăsesse nimic din Edip.

Ast-fel peri din lume fiul lui Laius; a fost 6re mistuit de trăsnet? afundat în vre un abis ?

răpit viu în Olimp? Ței și au rezervat acest secret.

Generoasă fică a lui Edip, rămânând singură cu sufletul plin de mirare și durere, căută trei zile corpul tatălui său, pentru a-și face onorile înmormintării. Stejari aprinși ardeau încă. Ea nu călca de cât cu teroare acest loc consacrat prin judecata Țeilor. În cele din urmă, zdrobită de osteneală, se refugiază în coliba unui păstor bătrîn, așteptând ca să esecute cele din urmă roințe ale tatălui său, și să se ducă la curtea lui Teseu.

Ballanche.

ELEGII LA TIRZA

DE

LORD BYRON

I

Fără o piatră care să arate locul unde tu dormi, arătând aceea ce veritate ar putea în scurt să știe, uitată de toți poți, afară de mine, vai! unde ai depus cenușa ta?

Separat de tine prin mări și temuri numeroase, te-am iubit în van; trecutul meu, viitorul meu, se îndreptău spre tine și tîndeau să ne unească . . . Acum, însă, nici o dată!

Dacă sorța noastră ar fi voit . . . un cuvînt, o uitătură dîcîndu-mi dulce: « Ne despărțim amic », ar fi făcut ca suflul meu să născămăta atîta durere pentru pierderea ta.

Și cum mórtea îți prepara o agonie dulce și fără suferință, u'al regretat tu lipsa aceluia pe care n'a să-l mai veți, care te avea și te are încă în inima lui?

Oh! cine ar fi veghiat mai bine lângă tine? Cine ar fi observat mai dureros ochi tei stingîndu-se în acel moment cumplit care precedă mórtea, atuncia când întristarea își înecă gemetele pînă ce tot se va fini?

Dar din momentul când tu te-ai fi scuturat de relele acestei lumi, plînsul iubirei mele, izbucnind de o dată, ar fi curs mereu . . . cum curge și acum.

Și cum să nu plîng când m'iamint de atîtea ori că, înainte de plecarea mea, în acele turnuri ađi deserte pentru mine, ne-am amestecat plîngerile noastre de iubire?

Atunci a noastră era ochiada zărită numai de noi; zimbetul pe care nimeni altul nu-l înțelegea; limbagiul pe jumătate articulat a două inimă amice; strîngerea a două mîni tremurînde!

A noastră era sărutarea inocentă și pură care

comanda amorului să înfrine ori-ce dorință mai ardetore: căci ochi tei anunțau un suflet atît de cast, în cît chiar amorul ar fi roșit să cêra mai mult!

Și acel accent care me chîama la bucurie, când, neavînd acelaș caracter, me simțeam dispus la întristare! Și acele cînturi pe cari vocea ta le făcea ceresci, dar cari în ori-ce altă gură imi sunt indiferente!

Gagiul amorului ce noi purtam, îl port încă; dar unde este al teú? . . . Vai! unde ești tu chiar? Nefericirea de atîtea ori s'a lăsat asupra-mi, dar pentru cîteia óră me încovoiu sub sarcina ei.

Tu ai făcut bine că ai plecat în primăvara vieții teie, lăsându-me singur să sec cupa durerilor. Dacă în mormint nu este de cât repaos, nu doresc a te revedea pe pămînt.

Dar dacă într'o lume mai bună virtuțile teie au o locuință mai demnă de dinsele, fă-mi o parte din fericirea ta, smulgîndu-me d'aci

Învată-me (o lecție ce nu trebuia atîta de curînd să iau dela tine!) învață-me resemnanția, fie pentru a ierta, fie pentru a cere iertare. Era atît de pur acel amor ce tu aveai pentru mine în lume, în cît sper una ori să'l reaflu în cer.

11 Octombriú 1811.

II

Taci, taci, cîntec care me sfîșii! Aceste sunete cari odinioară pentru mine erau pline de farmec, să înceteze, sau scg din aceste locuri, căci nu mai pot să le aud. Ele imi amint ăile mai strălucitoare; dar încetați această armonie, căci acum vai! nu pot nici nu trebuie să aștin cugetarea mea la ceea ce sînt, la ceea ce am fost.

Vocea care făcea atît de dulci aceste acorduri, s'a stins, și farmecul lor a sburat; acum sunetele lor cele mai suave imi par un cîntec de doliú întouat pentru morți. Da, Tirzo! da, ele imi vorbesc de tine, cenușă adorată, pentru că tu nu mai ești de cît cenușă; și totă armonia ce aveai odinioară, acum pentru inima mea este mai aspră, mai nesuferită de cît o discordanță.

Tot a tăcut . . . dar în auđul meu vibrația resună încă; aud o voce pe care n'ași voi s'o aud, o voce care ar trebui să fie mută: dar adesea ea vine pentru a face să-mi tresară sufletul uimit. Această dulce melodie me urmează pînă și în somn: me deștept și o ascult încă, cu tôte că visul meu s'a risipit.

Dulce Tirzo! în veghierea mea ca și în somn, tu nu mai ești de cît un vis încântător; o stea care, după ce s'a resfrînt tremurîndă în valuri,

ascunde din ochi noştri graţioasă ei raţă. Dar călelorul plecat în sumbra cale a vieţii, atunci când cerul s'a întunecat în mânia lui, va regreta mult raţa stinsă, raţa ce respădea bucuria în calea lui.

6 Decembrie 1811.

Notă : Pentru înţelegerea acestor poezii, estragem din cartea *Suvenir din Grecia de Giuseppe Barera, Napoli 1829*, pagina 242 :

« Pentru întâia oară l'am veđut în casa dómnei Teresa Macri din Atena. Înainte d'a sci numele seú, eram mişcat de atitudinea lui modestă şi în acelaş timp majestuoasă, de aerul figurei sele copilăros şi în acelaş timp sombru, selbatic şi amarăt.

— Cine este acest amant care pórta pe figură sigiliul trădării tutulor amantelor sele? — întrebaŭ pe frumoşa gasdă.

— Este un lord, — respunse ea, — care face versuri.

— Un lord ?

— Da, un lord engles care me face să caec într'una când me aflu singură cu dînsul.

— Lord Byron ?

— Da.

Me sculfaŭ electricisat după scaun.

— Ce ? nu eşi bine acolo? — dişe frumoşa şi naiva ateniană care nu înţelesese turburarea mea. — Seđi lingă mine.

Şeđufŭ, dar cu ochi ţintiŭi asupra ilustrului poet care în acel timp işi da aerul d'a asculta discursurile patriotice ale unui Petru Mavromicale.

— Scii englesesce? — me întrebă ea.

— Da, dómna.

— Atunci imi vei traduce nisce versuri pe cari mi le-a trimis din Londra. Dar să'ŭi spun cui datoreşce aceste versuri. În întâia lui venire în Grecia, a cunoscut p'o amică a mea, lanta, o plăcută domnişórá, ai cărei ochi se vede că 'i au săgetat adâncinima. Am fost nevoită de mai multe ori să fiú confidenta admirăŭiei sele pentru dînsa, ceea ce, crede, nu 'mi a făcut multă plăcere. Tref ani după aceea priimesc o scrisóre dela dînsul în care n'am aflat alt cuvint de cât dorinŭa d'a sci ce-va despre lanta. Lanta se măritase cu várul meú . . . (1) şi cum acésta, pentru un adorator era o adeverată mórte, 'ŭ-am respuns că a murit. Englesul meú aŭlă prilegiul d'a'şl areta constanŭa simŭimintului seú, şi 'mi trimite câte-va poezii în care plânge mórtea ei.

Şi frumoşa grécă se puse pe un ris ciúdat. Adoa-ŭi imi dáte poeziile. Eraŭ acelea pe cari le cunóscem sub numele Tirzel. "

(1) Să tăcem numele ca să nu mai dăm cuvint de palavre canalilor?

DICTIONAR GROTESC

Animă.

Pedantul care într'o pornire *animală* s'a le-pădat şi de suflet şi de inimă pentru ca să le in-locuiescă cu anima, nu s'a gândit că ast-fel, lu-necând într'un mod absurd pe calea Latinităŭei, s'a pogorăt în rândul animalelor. Prin urmare, dacă acel pedant ar cerca să destăinuiescă unei dame simŭirile sufletului seú, el ar trebui să 'ŭ dică în prosa lui: « Dómna mea, ai desceptat în mine un amor animal, sau mai bine ŭicend, o amóre demăă de cualităŭile animale ce te disting între tóte belele universului, » etc.

Dama, puŭin măgulită de acest compliment grosolan, ar fi în drept să'ŭi respundă următo-rele patru versuri « ejusdem farinae : »

Acea simŭire animală
Ce anima 'ŭi face,
Din cele-l-alte animale
Nici cum nu te distinge.

Ce ar ajunge societatea română când, graŭie pedantismului, ar fi compusă de animale, şi în ce mod s'ar esprima? ar miorlăi, ar hămăi, ar sbera sau ar răgi?... sau ar grăi pedanticesce?

A încinge.

Tot românul pórta cingătóre şi scie ce vrea să dică a încinge. Pedantul însă vóind a fi mai român de cât românul şi avend azaŭiaŭia de a proba lumei că a înveŭat câte-va cuvinte latine, (luc.ŭ de care lumea nu se ulmesce nici de cum) a introdus terminul de *incendiŭ* şi a croit verbul a *încinge* (1) pentru ca să esprime focul şi arderea. Fericit şi glorios de acésta invocare ce'l pune în categoria incendiarilor, el n'a re-uşit de cât a produce un galimatias grotesc în limba română, de pildă :

De când cu a mele braŭe pe tine te-am încina (2)
De un incendiŭ mare tu, belo, m'ai încins.

Codul penal a rezervata spre pedepse pentru incendiari de case, etc.; el însă n'a preveđut casul incendiarilor limbei. Avis la legislatorii!

Un cãntec popular ŭice :

(1) Adoptându-se cuvintul *incendiŭ* era mai logic verbul a *incendia* de cât a *încinge*, însă logica şi pedantismul se fãtinesc fôrte rar.

(2) Doă cuvinte cu aceeaşi formă nu pot rima împreună. Trebuie a schimba de la rima versului întâiŭ (*incins*) consona c în v : ceea ce ar arunca un pumu de sare atică în ochi : . ba, în versul pedantului

Nota Redacŭiei

Măriora dela Prut,
 Brău 'n apă 'și-a pedut
 Și pe gânduri a cădut.
 Atunci jalea m'a coprins,
 Brațele mi le-am întins,
 Mijlocelu l'am încins
 Și la peptul meă l'am strins,
 Sufletul de 'mi-am aprins.

Cine grăsece mai limpede, mai românește și mai armonios? Poporul sași pedantul? Românul simplu sau acel ce se crede mai român de cât românul?

Garanția. (fr. garance).

O plantă din care se fabrică colorația roșie pentru vâpsitul postavului; însă pedantul o confundă cu *garanția*.

În constituția României, votată de Camera la 20 Iunie 1866 și publicată în imprimăria Statului, găsim, nu cu puțină mirare, fraza următoare adresată Domnitorului de către Președintele Adunării:

Acastă zi de 10 maiă care a întemeiat pentru țără începutul unei noă ere, țera a salutată-o ca data inaugurării regimului monarhic care singur pôte da garanția României, etc.

(trad.; Qui seule peut offrir de la garantie à la Roumanie!)

Un om de spirit a făcut observație că lucrul prea natural de a vedea figurând garanția într-o Constituție votată sub influența partidului pro-reclit Roșu.

Prospect.

În loc de *aspect*: cuvânt întrebuințat cu o simplitate beoțiană de unii scriitori de peste Carpați. Ex.: «Câmpia înflorită sau mai bine *florielinte* prezintă cel mai frumos prospect!....» frază care s'ar traduce în limba franceză: la campagne fleurie offrait le plus beau prospectus.

Acest *lapsus calami* îmi aduce aminte un *lapsus linguae* al unui amator de neologisme, care confunda totă-a-una adjectivele respectiv și respectabil. El țicea de un bătrîn că este respectiv și de un atribut respectiv că este respectabil.

Puțini muritori îl înțelegeau; chiar ei însuși însă era mulțumit!

Veșută.

În loc de *visită*: un alt beotism tot de peste muntii care, pe lângă alte defecte, mai are și pretenția naivă de a fi clar. Exemplu:

— Am făcut o veșută Dómniei X.

— Și ai veșut-o?

— Ba nu, căci se făcuse neveșută când m'a veșut viind în *veșută*.

Ținută.

Traducere liberă a cuvîntului francez: tenue adoptată pentru îmbrăcăminte: *mare ținută*, grande tenue; *mici ținută*, petite tenue; «ținută gală, ținută negleşă» etc. Exempluri: «Armata e ținută de a fi în mare ținută la paradă.» «O dansă, în ținută de bal, e ținută de a nu scote măușugele când e ținută de mână la contra-danț. etc.

Ași pune rămășag că creatorul, vrea să și cîroitorul ținutei, se numește Calamburescu.

De vreme ce Românii au haîne, strae, îmbrăcăminte, uniformă și diverse tualete, pentru ce și ținute? Voiesc óre pedanți să facă din Românul nișcă Manechin!

Tele—Sele. (1)

În loc de tale, sale. O nenorocită și disgratioasă țigănitură introdusă de unii poeți în limba noastră pentru înlesnirea rimei.

Exemplu:

Blând ânger, între stele
 Ved grațiile tele.

Alt exemplu mai puțin poetic:

— Mai țigane, ai furat opincele noastre.

— Nu se află, rumânică.

— Și ce ai făcut cu ele?

— Le-am beut.

— Pentru ce le-ai beut, balaure?

— Pentru ca să nu'mi încarc sufletul de păcate cu lucrul altuia; de cât cu opincele tele sau ale sele, mai bine cu picidórele góle că încalté's ale mele.

Eredă.

În loc de *clironom*, moscean!... termen introdus în limba română de liberal și independentul traducător al Codului Civil. Ași dori să știu cum se formează verbul acestui substantiv grotesc? a ereda, a ereda sau a eredita? De unde pot să derive eredi? negreșit de la eredié! (clironomie). Iecă dar moscenirea devenită o eresie la Român, grație ignoranței unui simplu traducător! și de aici se pôte conchide că ignoranța și pedantismul produc aceleași efecte perniciose.

V. Alessandri,

(1) A! Iecă și vîndul nostru care ținem la: tele, sele, pentru ca să putem țice: mele, tele, sele, noastre, vóstre, lóstre... bā lor.

Nota Redacției.

NOUȚATI

✚ Dela 1 ianuar 1870 va începe să apară *Liceul*. Acest diar este pentru acei tineri din județe pe cari nu'i lasă împrejurările a trece învețătorele colegiale și universitare — Prețul pe trei luni este un galben. — Abonarea este obligatōre pentru trei ani cāt va ține diarul. — *Liceul* nu se va trimite de cat la abonați. — Biroul este la un loc cu al *Albinei Pindului*.

✚ D. Dimitrie Bolintinēnu imprimă un volum de poesii inedite.

✚ Se pune în repetiție la Teatru Român o frumoasă comedie *Terani și Boeri*.

✚ D. George Sion a pus sub tipar frumoasa sa colecție de fabule.

✚ Comitetul Societăței pentru învețământul Poporului Român a apelat la proprietari de moșii din județul Ilfov ca să ajute Școala pedagogică, ce dorește să organizeze în interesul învețătorei populare a județului. Succes bun!

✚ Pe distanță de cate-va kilometre s'a deschis cale ferata de la Braila.

✚ Teatru Român din Iași, în fine ș'a inaugurat sesiunea. Innoul Comitet al teatrului este și D. *Andrei Vizanti*, distinsul Profesore al univesității Iașene.

✚ D. V. A. Urechia nu va întârția a eda lucrarea sa asupra Mauro-Vlahilor din Dalmația, pre cari i-e vițitat anu țert. Resbelul actual de din acele părți va da operei D-lui Urechia o îndoită insemnatate.

✚ D. Heliade a reimprimat elegant în o fōia detaiata *cântecul cântecelor*, din Curicul de ambu Sexe și i-a dedicat M. S. Dōmnei.

✚ Baletul român arangiat de D. P. Gradiștēnu este în ajunul punerei lui în scena. Succes bun!